Aan: De gemeenteraad

Van: De voorzitter van de controlecommissie

Datum: 4 juni 2025

Onderwerp: Advies van de controlecommissie

Inleiding

Op woensdag 28 mei 2025 heeft de controlecommissie de begrotingswijzigingen behandeld zoals die op de agenda van de raad staan van 12 juni 2025. Te doen gebruikelijk is dat de voorzitter van de controlecommissie u tijdens de vergadering informeert over het advies van de controlecommissie. Deze werkwijze verandert. De controlecommissie vindt het belangrijk dat u eerder kennis kunt nemen van het advies van de controlecommissie. Daarom deze korte notitie.

In de vergadering van de controlecommissie van 28 mei 2025 is een mondelinge toelichting gegeven op de achtergronden van de overschrijding op de personeelskosten. De controlecommissie vindt het belangrijk dat de gehele raad kennis neemt van deze toelichting. De uitvoerige toelichting staat in het conceptverslag van de controlecommissie (zie hieronder). De controlecommissie blijft deze kosten goed monitoren.

Advies van de controlecommissie aan de gemeenteraad

De controlecommissie kan zich vinden in de voorgestelde wijzigingen van de begroting en de toelichting van het college op de wijzigingen die geen effect hebben op het saldo.

De commissie is van mening dat het college voor het voorbereidingskrediet à € 79.515 een apart raadsvoorstel had moeten maken, maar gaat akkoord na de toelichting van de wethouder dat deze werkwijze voortvloeit uit de noodzaak 'om de vaart erin te houden'.

Uit het conceptverslag van de controlecommissie:

> *De heer Dost licht de begrotingswijzigingen kort toe. De begrotingswijzigingen hebben een voordeling effect van € 305.000 op het begrotingssaldo. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door lagere kapitaallasten (€ 185.000) en een correctie op de toe te rekenen rente aan de taakvelden (€ 76.000). De aanbesteding van de accountant is nog niet opgenomen. Die komt € 18.000 duurder uit, met name door de vele Sisa-rekeningen die gecontroleerd moeten worden.*

Op de vraag van de heer Speulman waarom het voorbereidingskrediet à € 79.515 ten behoeve van mogelijkheden voor woningbouw te Surhuizum niet via een raadsvoorstel wordt voorgelegd antwoordt wethouder Bruining dat dat inderdaad de koninklijke weg is. Het is nu via de begrotingswijziging gedaan om de vaart erin te houden. Via een raadsvoorstel zou het nog een maand langer duren. De controlecommissie is van mening dat dergelijke aanvragen voortaan weer via een raadsvoorstel gedaan moeten worden.

Het verloop van de reserves is opgenomen. De stelposten van lonen en prijzen komen volgende keer terug.

Toelichting op de overschrijding van de personeelskosten (uit het conceptverslag van de controlecommissie van 28 mei 2025)

De voorzitter vindt het een tekortkoming dat er geen schriftelijke toelichting is.

De heer Kuijpens licht de overschrijding toe. Afgelopen donderdag heeft wethouder Brinkman dat in de gemeenteraad gedaan. De overschrijding heeft vooral te maken met het ontvlechtingsjaar. De vraag van de controlecommissie om een verklaring van de verschillen legt de vinger op de zere plek. De organisatie was in 2024 niet in control door alle druk die de ontvlechting met zich meebracht. Het is lastig om de verschillen goed te verklaren omdat er 'een grote pot' was waaruit de inhuur is betaald in die periode.

De voorzitter zegt dat als de controlecommissie de personeelslasten goed wil kunnen monitoren, in principe elke afdeling dat had moeten doen. Overschrijdingen zouden in het college moeten komen en daarna in de raad met een begrotingswijziging. "Waar is het misgegaan?", vraagt de voorzitter.

De heer Kuijpens legt uit dat er in 2024 minder continuïteit was in het management, veel mutaties in de bezetting, er was veel verloop, een hoog ziekteverzuim met als gevolg noodzakelijke inhuur. De mutaties zijn laat in het jaar verwerkt en daardoor later gerapporteerd.

Wethouder Brinkman heeft al gezegd dat het beter had gemoeten. De overschrijding is een gevolg van de omstandigheden en de hoge druk. De medewerkers konden de monitoring niet goed voor elkaar krijgen. En dat is helaas nog niet het geval. De organisatie is nu aan het opbouwen maar er is nog steeds sprake van verzuim, al is die wel minder. Een aantal teamleiders is pas op 1 mei gestart. Er is overloop van inhuur. Er zijn nog veel opbouwissues, de monitoring moet op orde gebracht worden en er zijn nog veel vacatures.

De heer Kuijpens zou het liefste zeggen dat het niet weer gebeurt maar wil dat niet uitsluiten. Hij geeft aan dat de verwachting mag zijn dat de organisatie het in 2026 beter in de vingers heeft. Het is een extreem hectische en bijzondere periode geweest met een overschrijding van de personeelslasten tot gevolg.

Op de opmerking van de voorzitter dat je -als je extra geld uitgeeft- moet weten waarom, antwoordt de heer Kuijpens dat de slechte monitoring er de oorzaak van is dat het college tussentijds geen begrotingswijziging aan de raad heeft kunnen aanbieden. Dan was het verschil aan het einde van het jaar minder groot dan nu.

De heer Van Kammen merkt op dat de raad bij de ontvlechting geld beschikbaar heeft gesteld voor extra kosten voor inhuur. Extra kosten waren dus ingecalculeerd.
De heer Dost legt uit dat de overschrijding veel meer een gevolg is van de inhuur die noodzakelijk was voor de reguliere bedrijfsvoering (going concern).

De heer Kuijpens verduidelijkt dat er kosten zijn die direct te relateren zijn aan de ontvlechting, maar de ontvlechting heeft ook effect op de hoge werkdruk in de reguliere bedrijfsvoering, met als gevolg ziekteverzuim dat vervolgens weer tot meer werkdruk leidt. Dat heeft effect op medewerkers gehad. Sommigen wilden niet meer voor Achtkarspelen werken.

De heer Speulman begrijpt dat vorig jaar 'een rampjaar' was. Hij heeft wel zorgen voor 2025.

De voorzitter vindt dat er een verklaring op papier moet komen zodat de controlecommissie tekst en uitleg kan geven aan de raad. Hij vindt dat bij deze overschrijding en de 'winstwaarschuwing' een mondelinge toelichting te weinig is.
Wethouder Bruining merkt op dat het een lastig proces is geweest. De externe accountant kijkt nu mee en dat moet helpen om de controle terug te krijgen.

De heer Speulman merkt dat de positie van de raad is geld beschikbaar stellen en controleren. Hij is van mening dat we alert moeten zijn op de ontwikkelingen. Het gaat om flinke bedragen. Als we om plausibele redenen nu ook nog niet in control zijn, dan moet dat risico zichtbaar zijn voor de raad.

De heer Kuijpens antwoordt dat we willen voorkomen dat de raad aan het eind van het jaar getrakteerd wordt op een nieuwe ongemakkelijke verrassing. Het is nu mei, we hebben er al meer zicht op. We sturen aan op afbouw van inhuur. Vacatures worden ingevuld, veelal door jonge mensen. Die hebben ondersteuning nodig. De financiële afdeling heeft, als gevolg van de ontvlechting, 6 weken last gehad van systemen die het niet deden om mutaties te verwerken. De organisatie zit nog steeds in de fase van opbouw.

Wethouder Bruining merkt op dat er hard gewerkt wordt aan de kadernota en de jaarrekening. Hij stelt voor om in de inleiding of risicoparagraaf van de kadernota de situatie te beschrijven. Op die manier kan de hele raad er kennis van nemen.

De heer Speulman merkt op dat we het ons niet kunnen veroorloven om niet in control te zijn. De heer Kuijpens is het daar mee eens, maar zover is de organisatie helaas nog niet.

De controlecommissie besluit om in het verslag de uitvoerige toelichting op te nemen en in de kadernota een passage op te nemen in de risicoparagraaf.

De voorzitter van de werkgeverscommissie,

Gert Terpstra